

کتاب‌شناسی باباطاهر همدانی

سید آرمان حسینی آباریکی*

چکیده

باباطاهر همدانی از شاعران و عارفان برجسته‌ی قرن پنجم هجری بوده است. محققان در مقالات و کتاب‌های متعددی پیرامون زوایای زندگی و احوال و آثار او پژوهش‌هایی انجام داده‌اند. از آن جایی که تاکنون پیرامون کتاب‌شناسی باباطاهر تحقیقی جامع - که تا امروز را شامل شود - صورت نگرفته است، بنابراین پرداختن به این موضوع ضروری می‌نماید. نگارنده با آگاهی از این مسأله در این جستار می‌کوشد مقالات و کتاب‌هایی را که پیرامون احوال و آثار بابا نوشته شده است معرفی نماید.

کلیدواژه‌ها: باباطاهر، کتاب‌شناسی، کتاب، مقاله.

مقدمه

پیرامون کتاب‌شناسی باباطاهر، تاکنون کار جامعی صورت نگرفته است. استاد پرویز اذکائی ابتدا در مجله‌ی هنر و مردم، اشاراتی کلی به برخی از چاپ‌ها و نسخه‌های خطی دو بیت‌های باباطاهر داشته است (اذکائی، ۱۳۵۴: ۷۳-۷۶)؛ همین نویسنده طی مقاله‌ای، فهرستی کامل‌تر از پژوهش‌های صورت گرفته بر روی آثار بابا، تحت عنوان «کتاب‌شناسی باباطاهر» به دست داده است (اذکائی، ۱۳۷۵: ۱۴۵-۱۶۰). استاد ابوالقاسم رادفر نیز در

* دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه شهید مدنی، آذربایجان، Arman.hosseini@yahoo.com

مقاله‌ی «باباطاهر و خاورشناسان»، از خاورشناسانی که به نوعی درباره‌ی آثار باباطاهر تحقیق کرده‌اند، سخن گفته است (رادفر، ۱۳۷۹: ۱۶۰-۱۷۲).

در این جستار، سعی نگارنده بر آن است در حدّ امکان، فهرست جامعی از آثار پژوهشی محققان بر سروده‌های باباطاهر، اعمّ از مقالات و کتاب‌های چاپی به دست دهد. شایان ذکر است برای تهیه‌ی فهرست مقاله‌ها، علاوه بر «فهرست مقالات فارسی» نوشته‌ی ایرج افشار، از اطلاع‌رسانی «پایگاه مجلات تخصصی نور» (www.noormags.com)، «مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی» (www.sid.ir)، «پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران» (www.irandoc.ac.ir)، «بانک اطلاعات نشریات کشور» (www.magiran.com) نیز استفاده شده است. نگارنده برای تهیه‌ی فهرست کتاب‌ها، علاوه بر «فهرست کتاب‌های چاپی فارسی» از احسان یارشاطر، «کتاب‌شناسی ده ساله‌ی (۱۳۳۳-۱۳۴۲) کتاب‌های ایران» از ایرج افشار، «فهرست کتاب‌های چاپی فارسی» از خان بابا مشار و... از پایگاه اطلاع‌رسانی «سازمان اسناد و کتابخانه‌ی ملی ایران» (www.mlai.ir) نیز سود جستہ است.

بیوه

۱. مقاله‌ها

- آزاد همدانی، علی محمد، «مشاهیر همدان»، ارمغان، سال هفدهم، شماره‌ی ششم، شهریور ۱۳۱۵، ص ۴۳۳-۴۴۰.
- آلن، ادوارد هرون، «ترانه‌های باباطاهر»، ترجمه‌ی پرویز اذکائی، یغما، سال بیست و نهم، شماره‌ی چهارم، تیر ۱۳۵۵، ص ۱۸۳-۱۸۵ و ۲۱۷-۲۲۲.
- چاپ شده تحت عنوان «مویه‌های باباطاهر» در: باباطاهر نامه، تهران، توس، ۱۳۷۵، ص ۳۵-۳۷.
- ابراهیم زاده گرجی، رمضان علی، «باباطاهر، دل داری بی دل»، کیهان فرهنگی، شماره‌ی ۲۰۲، مرداد ۱۳۸۲، ص ۳۴-۳۷.
- ابراهیمی، علی اوسط، «آثار عربی باباطاهر عریان و نقدی بر آن»، همایش بزرگداشت باباطاهر، همدان، دانشگاه بو علی سینا، شهریورماه ۱۳۷۹، چاپ در خلاصه مقالات.
- ادیب طوسی، محمد امین، «فهلویات لری»، نشریه‌ی دانشکده ادبیات تبریز، سال دهم،

شماره‌ی اوّل، بهار ۱۳۳۷، ص ۱-۱۶.

• و نیز چاپ شده در: باباطاهرنامه، تهران، توس، ۱۳۷۵، ص ۸۷-۱۰۰.

- اذکائی، پرویز، «تاریخچه‌ی فهلوی»، باباطاهرنامه، تهران، توس، ۱۳۷۵، ص ۱۶۱-۲۲۳.

«تکمله و تعلیق (برگفتار مینورسکی)»، باباطاهرنامه، تهران، توس،

۱۳۷۵، ص ۱۲۵-۱۴۴.

«حکیم الاهی همدان»، معارف، شماره‌ی اوّل و دوم، فروردین - آبان

۱۳۷۴، ص ۱۲۰-۱۳۸.

«شخصیت عرفانی باباطاهر»، همایش بزرگداشت باباطاهر، همدان،

دانشگاه بوعلی سینا، شهریورماه ۱۳۷۹، چاپ در خلاصه مقالات.

«کتاب [کتاب‌شناسی باباطاهر]»، هنر و مردم، شماره ۱۵۲، خرداد ۱۳۵۴،

ص ۷۶-۷۳.

«کتاب‌شناسی باباطاهر»، باباطاهرنامه، تهران، توس، ۱۳۷۵، ص

۱۴۵-۱۶۰.

- اسلامی ندوشن، محمدعلی، «باباطاهر، شاعر مردمی»، اطلاعات، ۱۰ اسفند ۱۳۸۸،

ص ۶.

«چند نکته درباره‌ی باباطاهر همدانی»، فصلنامه هستی،

شماره‌ی چهارم، زمستان ۱۳۷۹، ص ۱۱۸-۱۲۸.

«سبک خاص باباطاهر در شعر فارسی»، مجله پژوهش علوم

انسانی، دانشگاه بوعلی سینا، سال دوم، شماره‌ی سوم و چهارم، بهار و تابستان ۱۳۸۰،

ص ۳۸-۵۱.

«متن سخنان دکتر محمدعلی اسلامی ندوشن در همایش

باباطاهر»، فرهنگ همدان، شماره‌ی بیست و یکم و بیست و دوم، بهار و تابستان ۱۳۷۹، ص ۱۰

- ۱۳.

- الهی قشه‌ای، حسین محیی‌الدین، «کلمات قصار یا اشارات عارف همدانی باباطاهر»،

صوفی، شماره‌ی بیست و هشتم، تابستان ۱۳۷۴، ص ۲۶-۳۱.

- امامی، نصراله و سید آرمان حسینی آبیاریکی، «نکاتی چند پیرامون قومیت باباطاهر

- همدانی»، مجموعه مقالات نخستین همایش بین المللی ادبیات کُردی (۱۵ و ۱۶ اردیبهشت ۱۳۸۹)، دانشگاه کُردستان: مرکز پژوهش های کُردستان شناسی، بهار ۱۳۸۹، ص ۳۷۴-۳۸۵.
- سخن: مجموعه مقالات پنجمین همایش پژوهش های زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه تربیت معلم سبزوار، ۱۳۸۹، ص ۲۴۹۰-۲۵۱۰.
- اولیایی، مصطفی، «تجلی سیر و سلوک قرآن در دوبیتی های باباطاهر»، دو هفته نامه گلستان قرآن، شماره ۱۷۲، نیمه دوم فروردین ۱۳۸۳، ص ۲۴-۲۷.
- بابا صفری، علی اصغر، «جلوه های قرآن و حدیث در سروده های باباطاهر همدانی»، همایش بزرگداشت باباطاهر، همدان، دانشگاه بو علی سینا، شهریورماه ۱۳۷۹، چاپ در خلاصه مقالات.
- بهار، مهرداد، «شعری چند به گویش همدانی از باباطاهر»، پژوهش نامه ی فرهنگستان زبان ایران، شماره ی سوم، آبان ۱۳۵۷، ص ۵-۲۲.
- و چاپ شده تحت عنوان «گویش باباطاهر» دز باباطاهر نامه، تهران، توس، ۱۳۷۵، ص ۱۰۳-۱۱۲.
- بیات، محمد حسین، «عرفان عصر باباطاهر»، مجله ی زبان و ادب دانشکده ادبیات فارسی دانشگاه علامه طباطبایی، سال سوم، شماره ی یازدهم، ۱۳۷۹، ص ۱۶۹-۱۹۸.
- بیانی، شیرین، «باباطاهر عریان از اقطاب فرقه قلندریه»، مجله پژوهش علوم انسانی، دانشگاه بو علی سینا، سال دوم، شماره ی سوم و چهارم، بهار و تابستان ۱۳۸۰، ص ۵۱-۶۴.
- پارسا، سید احمد، «تجلی عرفان اسلامی در دوبیتی های باباطاهر»، همایش بزرگداشت باباطاهر، همدان، دانشگاه بو علی سینا، شهریورماه ۱۳۷۹، چاپ در خلاصه مقالات.
- پورخالقی چترودی، مه دخت، «قوشما و ترانه های بابا»، خلاصه مقالات نخستین گردهمایی پژوهش های زبان و ادبیات فارسی، تهران: مرکز بین المللی تحقیقات زبان و ادبیات فارسی و ایران شناسی، ۱۳۸۰، ص ۴۹-۵۰.
- جعفری دهقی، محمود، «بررسی واژگان گویشی در دوبیتی های باباطاهر»، همایش بزرگداشت باباطاهر، همدان، دانشگاه بو علی سینا، شهریورماه ۱۳۷۹، چاپ در خلاصه مقالات.

- حجازی، بهجت السادات، «مشرّب عرفانی باباطاهر»، همایش بزرگداشت باباطاهر، همدان، دانشگاه بو علی سینا، شهریورماه ۱۳۷۹، چاپ در خلاصه مقالات.
- حسینی آبیاریکی، سید آرمان، «باباطاهر همدانی و کرامات او»، ماهنامه مهاباد، شماره ۱۴۲، دی ماه ۱۳۹۱، ص ۵۳-۵۶.
- «بررسی ویژگی های زبانی و دستوری دوبیتی های باباطاهر همدانی»، فصلنامه پیام بهارستان، دوره ۲، سال پنجم، شماره ۱ بیستم، تابستان ۱۳۹۲، ص ۳۹-۶۱.
- «نگاهی تازه به زبان شعر باباطاهر همدانی»، کتاب ماه ادبیات، شماره ۸ هشتاد، آذرماه ۱۳۹۲، ص ۲۴-۳۳.
- حسینی کازرونی، سید احمد، «فهلویات، درآمدی بر دوبیتی سرایی»، پژوهش نامه علوم انسانی، شماره ۱ بیستم، پاییز و زمستان ۱۳۷۹، ص ۴۶-۶۴.
- حکم آبادی، محمود، «نخستینه های ادب و نخستینه سازان استان همدان»، فرهنگ همدان، شماره ۱ بیست و یکم و بیست و دوم، بهار و تابستان ۱۳۷۹، ص ۶۴-۶۹.
- حکمت، علی اصغر، «سروده های باباطاهر همدانی»، وحید، دوره ۱ دهم، شماره هشتم، شهریور ۱۳۵۱، ص ۸۷۸-۸۸۸.
- خالصی شیرازی، عباس، «تعریضی بر باباطاهر عریان»، ماهنامه ی حافظ، شماره ۱ شصت و نهم، اردیبهشت ۱۳۸۹، ص ۵۰-۵۱.
- خالقی، حشمت الله، «باباطاهر عارف لرستانی»، یافته، سال اول، شماره ۱ اول و دوم، بهار و تابستان ۱۳۷۹، ص ۳۰-۴۵.
- خانلری، پرویز، «دوبیتی های باباطاهر»، مجله ی پیام نو، سال اول، شماره ۱ هشتم، ۱۳۲۴، ص ۲۶-۳۰ و شماره ۱ نهم، ص ۳۷-۳۹ و ۶۰.
- و چاپ شده در: هفتاد سخن، جلد سوم، تهران، توس، ۱۳۶۹، ص ۱۹۱-۲۰۵. و نیز در: باباطاهر نامه، تهران، توس، ۱۳۷۵، ص ۵۵-۶۹.
- دانش پژوه، محمدتقی، «دفتر سرانجام اهل حق و باباطاهر همدانی»، راهنمای کتاب، سال هجدهم، شماره های دهم - دوازدهم، دی - اسفند ۱۳۵۴، ص ۹۴۱-۹۴۸.
- دانش پژوه، منوچهر، «باباطاهر، عرفانی کننده ی دوبیتی های عاشقانه محلی»، مجله

پژوهش علوم انسانی، دانشگاه بوعلی سینا، سال اول، شماره ۱ اول و دوم، پاییز و زمستان ۱۳۷۹، ص ۲۲۹.

- دانشفر همدانی، حسن، «تردید در فقه‌لوی‌های باباطاهر»، کیهان، ۸ خرداد ۱۳۷۶، ص ۱۲.

- دیهیمی، سیاوش، «موسیقی و دوبیتی»، همایش بزرگداشت باباطاهر، همدان، دانشگاه بوعلی سینا، شهریورماه ۱۳۷۹، چاپ در خلاصه مقالات.

- رئوفی مهر، محمد، «مروری بر گفتار و زندگی باباطاهر شاعر و عارف دامن الوند»، همدان، شماره ۴ چهارم، زمستان ۱۳۷۴، ص ۲۹-۳۱.

- رادفر، ابوالقاسم، «باباطاهر و خاورشناسان»، مجله پژوهش علوم انسانی، دانشگاه بوعلی سینا، سال اول، شماره ۱ یکم و دوم، پاییز و زمستان ۱۳۷۹، ص ۲۱۵-۲۲۷.

رجب زاده، شهرام، «باباطاهر و نسبت شاعری»، طلایه، سال اول، شماره ۱ اول، خرداد ۱۳۷۴، ص ۶۰-۶۳.

----- «کارهای کوچک در سایه نام‌های بزرگ»، حیات نو، ۹ اردیبهشت ۱۳۸۰، ص ۶.

- رحمدل، غلامرضا، «خدا، انسان و طبیعت در دوبیتی‌های باباطاهر»، دوماهنامه دانشور پزشکی، شماره ۱ سی و نهم، تیر ۱۳۸۱، ص ۴۷-۵۸.

- رشید یاسمی، غلامرضا، «باباطاهر»، مقاله‌ها و رساله‌ها، تهران، ۱۳۷۳، ص ۲۱۷-۲۲۰.

----- «باباطاهر عریان»، ارمغان، سال دهم، شماره ۱ اول، فروردین

۱۳۰۸، ص ۶۶-۷۰.

- رشیدی، ناصر و ایوب انصاری، «بررسی ساخت کلان دوبیتی‌های باباطاهر همدانی (عریان)»، بوستان ادب، سال سوم، شماره ۱ دوم، تابستان ۱۳۹۰، ص ۱۲۳-۱۴۳.

- رضایی همدانی، عمادالدین، «باباطاهر، سالک شوریده دل وادی عرفان»، جوان، ۱۱ آبان ۱۳۷۸، ص ۱۱.

- رفعت جو، حامد، «مصادیق صناعات ادبی در دوبیتی‌های باباطاهر»، همایش بزرگداشت باباطاهر، همدان، دانشگاه بوعلی سینا، شهریورماه ۱۳۷۹، چاپ در خلاصه مقالات.

- سام خانیانی، علی اکبر، «وزن و قافیه ترانه؛ کهن ترین محمل احساس ایرانی»، همایش بزرگداشت باباطاهر، همدان، دانشگاه بو علی سینا، شهریورماه ۱۳۷۹، چاپ در خلاصه مقالات.
- سجادی، محمود، «شعر فریاد، شعرا اعتراض»، صدای عدالت، ۱۱ مهر ۱۳۸۰، ص ۶ / و ۱۲ مهر ۱۳۸۰: ص ۶.
- سرامی، قدمعلی و بهروز خیریه، «قله ای در دامن الوند: تأملی در عرفان باباطاهر عریان»، فصلنامه عرفان اسلامی، سال نهم، شماره ی سی و چهارم، زمستان ۱۳۹۱، ص ۱۳-۴۶.
- سرمدی، عباس، «گفت گو با حسن دانشفر همدانی درباره ی خیام و باباطاهر»، همشهری، ۲۱ فروردین ۱۳۷۴، ص ۱۰ و ۲۳ فروردین ۱۳۷۴، ص ۱۰.
- سرولاتی، علی، «باباطاهر نامه» آینه پژوهش، شماره ی سی و هشتم، خرداد- تیر ۱۳۷۵، ص ۷۴-۷۵.
- شکری، یدالله، «نگاهی به جایگاه باباطاهر در عرفان و ادب ایران»، خلاصه مقالات نخستین گردهمایی پژوهش های زبان و ادبیات فارسی، تهران: مرکز بین المللی تحقیقات زبان و ادبیات فارسی و ایران شناسی، ۱۳۸۰، ص ۱۴۳-۱۴۴.
- شیری، قهرمان، «زیبایی شناسی و نواندیشی در شعر باباطاهر»، همایش بزرگداشت باباطاهر، همدان، دانشگاه بو علی سینا، شهریورماه ۱۳۷۹، چاپ در خلاصه مقالات.
- صادقی، علی اشرف، «فهلویات قدیم»، همایش بزرگداشت باباطاهر، همدان، دانشگاه بو علی سینا، شهریورماه ۱۳۷۹، چاپ در خلاصه مقالات.
- صداقت کیش، جمشید، «اشعار پور فریدون در نسخه های چاپی اشعار باباطاهر»، مجله پژوهش علوم انسانی، دانشگاه بو علی سینا، سال اول، شماره ی اول و دوم، پاییز و زمستان ۱۳۷۹، ص ۲۳۹-۲۶۱.
- صفایی، ابراهیم، «آرامگاه باباطاهر»، ارمغان، دوره ی بیست و هشتم، شماره ی اول، فروردین ۱۳۳۸، ص ۱۱-۱۸.
- «آرامگاه باباطاهر و عین القضاة»، ارمغان، دوره ی بیست و هشتم، شماره ی دهم، دی ۱۳۳۸، ۴۳۳-۴۳۸.
- «در آرامگاه باباطاهر»، ارمغان، دوره ی بیست و هشتم، شماره ی ششم،

شهریور ۱۳۳۸، ص ۲۸۴-۲۸۶.

-----، «شعرهای باباطاهر را غلط می خوانند»، ارمغان، دوره ی سی و یکم، شماره ی هفتم، مهر ۱۳۴۱، ص ۲۹۸-۲۹۹.

• و چاپ شده تحت عنوان «غلط خوانی ترانه ها» دز باباطاهر نامه، تهران، توس، ۱۳۷۵، ص ۱۰۱-۱۰۲.

- صدفی زاده، علی، «مرغ آتشین، تأملی در شعر باباطاهر»، رشد آموزش زبان و ادب فارسی، شماره ی ۷۸، تابستان ۱۳۸۵، ص ۷-۱۳.

- صفی زاده بوره که یی، صدیق، «باباطاهر همدانی»، هوخ، سال بیست و یکم، ۱۳۴۹، ص ۳۴-۳۶.

- طاهری، حمید، «آمینش و آویزش دل و حزن در شعر باباطاهر»، همایش بزرگداشت باباطاهر، همدان، دانشگاه بو علی سینا، شهریورماه ۱۳۷۹، چاپ در خلاصه مقالات.

- طاهری، سید محمود، «گلگشتی در دیوان باباطاهر»، ماهنامه طوبی، شماره ی بیستم، مرداد ۱۳۸۶، ص ۳۰-۴۱.

- عبدلی، علی، «تحقیقی در مورد سروده ی باباطاهر عریان همدانی (به هرملت که هستیم...)»، ادبستان، سال چهارم، شماره ی چهارم، فروردین ۱۳۷۲، ص ۸۴-۸۹.

- فتحی، نصرت الله، «یک کتاب مهم: سروده های باباطاهر همدانی»، وحید، دوره ی دهم، شماره ی پنجم (مسلسل: ۱۰۴)، مرداد ۱۳۵۱، ص ۵۹۲-۵۹۴.

- فضیلت، محمود و سید حشمت الله موسوی، «جستاری در زبان شعر باباطاهر»، کتاب ماه ادبیات، شماره ی چهل و هفتم، اسفند ۱۳۸۹، ص ۲۵-۲۹.

- فقیهی، علی، «الفتوحات الربانیة فی مزج الاشارات الهمدانیة» گوهر، سال اول، شماره ششم، تیر ۱۳۵۲، ص ۵۲۴-۵۳۲.

- قاسمی، رضا، «اندیشه های عرفانی باباطاهر عریان»، صوفی، شماره ی بیست و دوم، بهار ۱۳۷۳، ص ۲۶-۳۱.

- قره آغاجلو، سعید، «از شاعری عارف تا عارفی شاعر»، همایش بزرگداشت باباطاهر، همدان، دانشگاه بو علی سینا، شهریورماه ۱۳۷۹، چاپ در خلاصه مقالات.

- قزوینی، محمد، «طاهر همدانی»، باباطاهر نامه، تهران، توس، ۱۳۷۵، ص ۳۹-۴۴.

- کرمی پور، محمدرضا، «نقش دوبیتی های باباطاهر در تقویت آموزه های عرفانی و اخلاقی»، ماهنامه حافظ، شماره سی و پنجم، مهر ۱۳۸۵، ص ۴۶-۴۸.
- لبافی، میترا، «بابای ادبیات»، زن روز، شماره ی ۱۶۶۴، ۳ مرداد ۱۳۷۷، ص ۳۹-۴۰.
- متولی الموتی، محمدرضا، «تأثیر یک دیدار باباطاهر: مروری بر عصر باباطاهر همدانی»، ایران، ۱۴ تیر ۱۳۸۶، ص ۱۱.
- محمدی، علی و مریم ترکاشوند، «ویژگی های زبان شناختی و سبک شناختی در شعر باباطاهر عریان، پژوهش علوم انسانی (زبان و ادب)، سال دهم، شماره ی بیست و پنجم، بهار و تابستان ۱۳۸۸، ص ۱۹-۵۶.
- مدرس زاده، عبدالرضا، «تأثیر باباطاهر بر سبک عراقی»، مجله پژوهش علوم انسانی، دانشگاه بوعلی سینا، سال اول، شماره ی اول و دوم، پاییز و زمستان ۱۳۷۹، ص ۱۹۱-۲۰۷.
- و چاپ شده در: فرهنگ همدان، سال ششم، شماره ی بیست و یکم و بیست و دوم، بهار و تابستان ۱۳۷۹، ص ۲۰-۲۵.
- «مرگ اندیشی های باباطاهر همدانی»، مجله عرفانیات در ادب فارسی (ادب و عرفان)، شماره ی پانزدهم، تابستان ۱۳۹۲، ص ۹۵-۱۰۸.
- مدرسی، فاطمه، «سوته دلی از تبار قلندران عاشق»، فرهنگ همدان، سال ششم، شماره ی بیست و یکم و بیست و دوم، بهار و تابستان ۱۳۷۹، ص ۱۴-۱۹.
- و نیز همایش بزرگداشت باباطاهر، همدان، دانشگاه بوعلی سینا، شهریورماه ۱۳۷۹، چاپ در خلاصه مقالات.
- مشهور، پروین دخت، «غم و دعا و نفرین در دوبیتی های باباطاهر»، همایش بزرگداشت باباطاهر، همدان، دانشگاه بوعلی سینا، شهریورماه ۱۳۷۹، چاپ در خلاصه مقالات.
- مظاهری، علی اکبر، «باباطاهر همه ی همدان است. گردشی در یکی از زیباترین محوطه های باستانی»، جامجم، ۲۴ آذر ۱۳۸۴، ص ۱۴.
- معدن کن، معصومه، «شخصیت باباطاهر»، نامه فرهنگستان، دوره ی ششم، شماره ی دوم (مسلسل: بیست و دوم)، بهمن ۱۳۸۲، ص ۱۲۵-۱۲۷.
- منصوری، فرزاد، «ساخت گفتمانی اشعار باباطاهر»، همایش بزرگداشت باباطاهر، همدان، دانشگاه بوعلی سینا، شهریورماه ۱۳۷۹، چاپ در خلاصه مقالات.

- مولائی، چنگیز، «چند نکته درباره‌ی شیوه‌ی تصحیح دوبیتی‌های باباطاهر»، نامه‌ی فرهنگستان، دوره‌ی پنجم، شماره‌ی سوم (شماره‌ی مسلسل: نوزدهم)، اردیبهشت ۱۳۸۱، ص ۷۴-۸۳.
- و نیز چاپ شده در: دوفصلنامه سخن عشق، شماره‌ی شانزدهم، بهار و تابستان ۱۳۸۱، ص ۱۵-۲۲.
- میرابوالقاسمی، سید محمدتقی، «تأثیر قرآن و حدیث بر دوبیتی‌های باباطاهر همدانی»، فرهنگ همدان، سال ششم، شماره‌ی بیست و یکم و بیست و دوم، بهار و تابستان ۱۳۷۹، ص ۳۶-۳۹.
- مینورسکی، ویلادیمیر، «شرح حال باباطاهر عارف و شاعر ایرانی»، ترجمه‌ی نصرت الله کاسمی، ارمغان، سال نهم، شماره‌ی دهم، دی ۱۳۰۷، ص ۵۷۲-۵۸۸.
- چاپ شده تحت عنوان «زیست‌نامه‌ی باباطاهر»، ترجمه‌ی پرویز اذکائی، در: باباطاهر نامه، تهران، توس، ۱۳۷۵، ص ۱۱۵-۱۲۳.
- مینوی، مجتبی، «از خزاین ترکیه (باباطاهر لر)»، مجله‌ی دانشکده ادبیات دانشگاه تهران، سال چهارم، شماره‌ی دوم، تهران، دی ۱۳۳۵، ص ۵۵-۵۸.
- و چاپ شده در: باباطاهر نامه، تهران، توس، ۱۳۷۵، ص ۸۱-۸۵.
- میهن دوست، محسن، «فهلوی گوی زروانی»، کتاب ماه و هنر، فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۲، ص ۱۲-۱۶.
- نادری مقدم، شهاب، «باباطاهر همدانی»، جام جم، ۱۸ مرداد ۱۳۸۰، ص ۵.
- نجف پور، مجید، «افسانه‌ها و واقعیات زندگی باباطاهر همدانی»، کیهان، ۳ مهر ۱۳۸۰، ص ۹.
- نفیسی، سعید، «پور فریدون»، پیام نو، سال اول، شماره‌ی یازدهم، ۱۳۲۴، ص ۲۳، ۲۲ و ۲۵.
- و نیز چاپ شده در: باباطاهر نامه، تهران، توس، ۱۳۷۵، ص ۷۱-۷۵.
- نوین، حسین، «وحدت وجود و باباطاهر»، ماهنامه کیهان فرهنگی، سال بیست و یکم، شماره ۲۱۶، مهر ۱۳۸۳، ص ۲۸-۳۳.
- و چاپ شده در فرهنگ همدان، سال ششم، شماره بیست و یکم و بیست و دوم، بهار و

تابستان ۱۳۷۹، ۴۰-۴۵.

• و نیز ارائه شده با عنوان «باباطاهر عریان؛ ملبس به حریر وحدت وجودی»، دز همایش بزرگداشت باباطاهر، همدان، دانشگاه بو علی سینا، شهریورماه ۱۳۷۹، چاپ در خلاصه مقالات.

- نیک طبع، پروانه، «نگاهی به دوبیتیهای الحاقی دیوان باباطاهر»، همایش بزرگداشت بابا طاهر، همدان، دانشگاه بو علی سینا، شهریورماه ۱۳۷۹، چاپ در خلاصه مقالات.
- واحد دوست، مهوش، «شگردهای زبانی در دوبیتی های باباطاهر»، همایش بزرگداشت باباطاهر، همدان، دانشگاه بو علی سینا، شهریورماه ۱۳۷۹، چاپ در خلاصه مقالات.
- واعظی، مرادعلی، «تصویرآفرینی در شعر باباطاهر»، کلک خیال انگیز، دانشگاه بیرجند، شماره اول، پاییز ۱۳۸۷، ص ۷۵-۸۸.

- هاشمی، محمدقاسم، «ادبیات عاشورا»، درس هایی از مکتب اسلام، سال سی و ششم، شماره ی چهارم، تیر ۱۳۷۵، ص ۴۶-۵۲. و شماره ی پنجم، مرداد ۱۳۷۵، ص ۵۴-۵۹.
- هاشمی نژاد، [؟] «دوبیتی های باباطاهر در لهجه ی کرمانی»، همایش بزرگداشت باباطاهر، همدان، دانشگاه بو علی سینا، شهریورماه ۱۳۷۹، چاپ در خلاصه مقالات.
- هدنک، کارل، «زبان چارپاره های باباطاهر»، باباطاهر نامه، تهران، توس، ۱۳۷۵، ص ۱۳-۳۳.

- یعقوبی، محمد حسین، «چگونه باباطاهر یک شاعر عریان شد»، ماهنامه گل آقا، سال سیزدهم، شماره ی دهم (پیاپی: ۱۴۸) دی ۱۳۸۲، ص ۴۲-۴۳.
- یوسفی، مسعود، «گوش دوبیتی های باباطاهر»، ماهنامه کیهان فرهنگی، سال بیست و چهارم، شماره ۲۴۹، تیر ۱۳۸۶، ص ۴۶-۵۰.

۲. کتاب‌ها

- اذکائی، پرویز، باباطاهرنامه (هفده گفتار و گزیده اشعار)، تهران: توس، ۱۳۷۵.
- امیرشاهی، آق ملک بن جمال الدین، دیوان شاهی بانصایح حضرت لقمان ورباعیات عمر خیام و باباطاهر، اسلامبول: محمد افندی، ۱۳۲۶ق.
- اورنگ، مراد، سرودهای باباطاهر همدانی، تهران: پرچم، ۱۳۵۰.
- باباطاهر همدانی، اشعار باباطاهر عریان: فارسی - انگلیسی، ترجمه‌ی علاءالدین بازارگادی، تهران: رهنما، ۱۳۸۱.
-
- باباطاهر عریان عارف و شاعر سوخته دل همدان، ترجمه‌ی ارمنی بارون آرام گارونه، ترجمه‌ی انگلیسی ادوارد هرون آلن، ترجمه‌ی فرانسه کلماں هوار، ترجمه‌ی آلمانی گورگ لئون لسچینسکی؛ با تصحیح، مقابله، لهجه شناسی و گردآوری متون و ترجمه‌ی اسدالله مصطفوی، تهران: بی نا، ۱۳۵۲.
-
- باباطاهر عریان: فارسی - انگلیسی، ترجمه‌ی ادوارد هرون آلن، تهران: ۱۳۸۵.
-
- ترانه‌ها، ترجمه‌ی انگلیسی از ادوارد هرون آلن، به کوشش یوسف جمشیدی پور، تهران: فروغی، ۱۳۴۲.
-
- ترانه‌ها، تهران: رویان، ۱۳۷۸.
-
- ترانه‌ها، گردآورنده آذرباروطیان، همدان: آسوده، ۱۳۸۶.
-
- ترانه‌های آسمانی = دوییتی‌های عارف ربانی باباطاهر همدانی، به خط و مقدمه‌ی احمد خوش‌نویس «عماد»، [تهران]: [بی نا]، [بی تا].
-
- ترانه‌های باباطاهر، از روی نسخه‌ی تصحیح شده وحید دستگردی، به اهتمام حسن معرفت، تهران: [بی نا]، [بی تا].
-
- ترانه‌های باباطاهر از روی نسخه‌ی تصحیح شده وحید دستگردی به انضمام دوییتی‌های مشکوک، خط جواد شریفی، تهران: بدرقه جاویدان، ۱۳۸۱.
-
- ترانه‌های باباطاهر: با پژوهشی نو در اشعار منسوب به او، مقدمه و تنظیم و شرح لغات شهرام رجب‌زاده، تهران: قدیانی، ۱۳۷۴. چاپ دوم: ۱۳۷۴ / چاپ سوم: ۱۳۷۵ / چاپ چهارم: ۱۳۷۶ / چاپ پنجم: ۱۳۸۰ / چاپ ششم: ۱۳۸۳ / چاپ

هفتم: ۱۳۸۴.

-----، ترانه‌های باباطاهر، گردآورنده محمدباقر باقری، مقدمه و نظارت ح. م. صدیق. تهران: تک درخت، ۱۳۸۶.

-----، ترانه‌های باباطاهر، مصحح سهراب نفری، تهران: چوگان، ۱۳۷۸.

-----، ترانه‌های شیرین باباطاهر، گردآورنده داود لطف‌الله، تهران: پیدایش، ۱۳۸۴.

-----، چهارصد ترانه از باباطاهر عریان، تهران: یاسین، ۱۳۷۱.

-----، دوبیتی‌ها (به انضمام دوبیتی‌های فایز دشتستانی)، با مقدمه‌ی صالح افشار تویسرکانی، خط از عبدالملکی تویسرکانی، تهران: هنرآفرین، ۱۳۸۶.

-----، دوبیتی‌ها، با مقدمه‌ی منوچهر آدمیت، به خط عباس مستوفی الممالکی، تهران: فرهنگ و هنر، ۱۳۸۷.

-----، دوبیتی‌ها، با مقدمه‌ی مهدی الهی قمشه‌ای، خطاط فاتح عزت پور، تهران: پاکتاب، ۱۳۸۱.

-----، دوبیتی‌ها، به کوشش علی صفائی، تهران: انتشارات میلاد، [بی تا].

-----، دوبیتی‌ها، [مقدمه حسن شکیبا]، خط از جعفر قهرمانی، همدان: اسکاف، ۱۳۷۴.

-----، دوبیتی‌ها، خوشنویسی میترا میرزایی، تهران: پر، ۱۳۷۶.

-----، دوبیتی‌ها (فارسی - انگلیسی)، گزینش، پیش گفتار و ترجمه از فرشید اقبال، خط داود کریمی، تهران: اقبال، ۱۳۸۰.

-----، دوبیتی‌ها، مصحح علیرضا اسدی، خط از مسعود فیض الهی، تهران: جمهوری، ۱۳۸۶.

-----، دوبیتی‌ها، مصحح: وحید دستگردی، مقدمه از جمشید اسماعیلیان، خط از فاتح عزت پور، تهران: پرتو، ۱۳۷۳.

-----، دوبیتی‌ها، مقدمه رضا ایزدی، خط نستعلیق از اسماعیل نژاد فرد لرستانی، تهران: میلاد، ۱۳۸۵.

-----، دوبیتی‌ها، مقدمه محمدحسین سیدان، خط حجت‌الله اسدی، به

کوشش حمزه زاده، تهران: طلایه، ۱۳۷۴.

-----، دوبیتی ها، مقدمه و تحقیق عزیزالله کاسبی، تهران: رشیدی، ۱۳۶۳.

-----، دوبیتی ها، مقدمه و خط از عباس شاه قلعه‌ای، تهران: مژگان، ۱۳۸۵.

-----، دوبیتی ها: به زبان فارسی و ترکی، ترجمه‌ی محسن مهدوی غروی، [بی

جا]: مؤلف، ۱۳۷۳.

-----، دوبیتی ها همراه با راهنمای شکسته خوانی، به کوشش خسرو زیمیی،

خط از یدالله کابلی خوانساری، تهران: یدالله کابلی خوانساری، ۱۳۷۱.

-----، دیوان (از روی قدیمی ترین نسخه‌ی خطی معتبر برادران شاهرودی)،

چاپ سوم، تهران: طلوع، ۱۳۶۴.

-----، دیوان، به اهتمام حسن وحید دستگردی، تهران: ارمغان، ۱۳۰۶ / چاپ

دوم: شرق، ۱۳۳۱ / چاپ سوم: ابن سینا، ۱۳۳۲ / چاپ چهارم: ابن سینا، ۱۳۴۷.

-----، دیوان، به خط میرزا نعمت الله، تهران: حاجی شیخ احمد شیرازی،

۱۳۳۱ق [۱۲۹۱ش].

-----، دیوان، تصحیح سعید سلطانی یکتا، خط از مجید فدایی منش،

تهران: مجید فدایی منش، ۱۳۷۱.

-----، دیوان، تهیه و تنظیم: امین مظلومی، به خط رضا صادقی، [تهران]:

نیلوفرانه، ۱۳۸۵.

-----، دیوان، مصحح: علی راستگو، مقدمه: فرهاد اسکندری، خط: علی

سجادی، تهران: اردیبهشت، ۱۳۸۷.

-----، دیوان، گردآورنده محمد اردکانی، بمبئی: [بی نا]، ۱۳۱۵.

-----، دیوان، گردآوری جواد نصرتی، کاشمر: عالم افروز، ۱۳۸۵.

-----، دیوان، مصحح علی راستگو، تهران: حریم یاس، ۱۳۸۰.

-----، دیوان، مقدمه محمد علی ذوالفقاری، با خط حسین خسروی، تهران:

اوسان، ۱۳۷۹.

-----، دیوان، مقدمه و تصحیح: اسماعیل شاهرودی، خط از عباس مستوفی

الممالکی، تهران: فخر رازی، ۱۳۶۹.

- ، دیوان شعر، با مقدمه مدرویش، خط از محمدتقی سرمست، [بی جا]:
جویا، ۱۳۷۴.
- ، دیوان شعر (استنساخ از متن مرحوم وحید دستگردی)، با مقدمه و
تصحیح زین العابدین آذرخش، به خط حسین خسروی، تهران: اقبال، ۱۳۶۷.
- ، دیوان کامل باباطاهرعریان (با مقابله از روی شش نسخه معتبر)،
تصحیح محمدعلی (یغما) صادقی، تهران: ققنوس، ۱۳۶۳.
- ، دیوان کامل، به تصحیح محمد علی صادقی یغما، تهران: ققنوس،
۱۳۶۳.
- ، دیوان کامل، تهران: کتاب فروشی رجبی، [بی تا].
- ، رباعیات (به انضمام نان و حلوا و شیر و شکر)، به اهتمام عبدالغفار
تهران: [مطبعه‌ی مشهدی محمدتقی]، ۱۳۰۳.ه.ق. / چاپ دوم، تهران، سنگی، به خط جواد
شریفی.
- ، رباعیات، به اهتمام میرزا احمد کتاب فروش تهرانی، به خط محمد قزوینی،
تهران: مطبعه عبدالرحیم باسمه چی، ۱۳۳۴.ه.ق.
- ، رباعیات، به کوشش محسن رضانی، ترجمه‌ی انگلیسی از ادوارد هرون
آلن، ترجمه‌ی فرانسه از کلمان هوار، ترجمه‌ی آلمانی از جرج لئون لچنسکی؛ تصاویر داخل کتاب
از محمد تجویدی؛ خط و حاشیه از محمد سلحشور، تهران: پدیده، ۱۳۶۵.
- ، گل‌هایی از گلزار ادب ایران [دیوان باباطاهر]، به کوشش محسن
رضانی، تهران: پدیده، ۱۳۶۳.
- پارسای، کیومرث، همه آنانی را که بزرگ می‌پنداریم [دیوان باباطاهر]، تهران: دبیر، ۱۳۸۰.
- دانشفر، حسن، اسپیده باز، سیری در احوال و اشعار باباطاهر همدانی، تهران:
اقبال، ۱۳۷۱.
- رؤوفی مهر، محمد، بابا چه می‌گوید: شرح و تفسیری از کلمات قصار فیلسوف و شاعرو
عارف «اکباتان» باباطاهرعریان، همدان: میهن، ۱۳۷۰.
- سپیتمان (اذکائی)، پرویز، ترانه‌های باباطاهر: (منضم به ترجمه‌های انگلیسی آن‌ها)،
تهران: علم، ۱۳۸۷.

- سلطان علیشاه، سلطان محمد بن حیدر، الايضاح (شرح کلمات قصار باباطاهر)، تهران: میرزاضی خان یاورسراج الحکماء، ۱۳۴۷ق. [۱۳۰۷ش].
- توضیح (شرح فارسی بر کلمات قصار باباطاهر
 عریان)، [به تصحیح هبة الله جذبی]، تهران: کتابخانه امیرسلیمانی، ۱۳۶۳.
- شاملو، احمد، ترانه‌ها: ابوسعید ابوالخیر، حکیم عمر خیام، باباطاهر عریان، تهران: نگاه، ۱۳۸۴.
- شیرمحمدی، جعفر، ترانه‌های روستایی (منتخبی از دوبیتی‌های باباطاهر و فایز دشتستانی)، تهران: هزار آفتاب، ۱۳۸۱.
- عابد، ابراهیم، باباطاهر عریان همراه با ناله‌های جانسوز: اشعار عاشقانه، تهران: کتاب نادر] بی تا].
- عسگری، علی اکبر، باباطاهر، تهران: مدرسه، ۱۳۸۵. / چاپ دوم: ۱۳۸۶.
- عندلیب شادانی، وجاهت حسین، الدری الزهر فی شرح رباعیات باباطاهر، لاهور: شیخ مبارک علی - مطبع کریمی، ۱۹۲۴ م. [۱۳۰۳ه.ش].
- فخرایی، مصطفی، باباطاهر همدانی، تهران: تیرگان، ۱۳۸۴.
- فیضی، عباس، آلاله‌های همدانی: گزیده اشعار محلی، همدان: افشار، ۱۳۶۹. / چاپ دوم، همدان: ۱۳۷۱.
- مدرس عماد، محسن، آئینه بینایان: در شرح کلمات عربی باباطاهر عریان همدانی، تهران: چاپخانه بوذرجمهری، ۱۳۳۷.
- مشیری، مهشید و مزده جعفرپور سلگی، باباطاهر و خاک دامنگیر غربت، تهران: آگاهان دیده، ۱۳۸۰.
- مقصود، جواد، شرح احوال و آثار و دوبیتی‌های باباطاهر عریان به انضمام شرح و ترجمه کلمات قصار وی منسوب به عین القضاة همدانی با اصل و ترجمه کتاب الفتوحات الربانیة فی مزج الاشارات الهمدانیة به شرح و تفسیر محمد بن ابراهیم، مشهور به خطیب وزیری، تهران: انجمن آثار ملی، ۱۳۵۴.
- نوذراصفهانی، یاربخت، از هر چمن گلی: برگزیده‌ای از دوبیتی‌های باباطاهر عریان، فایز دشتستانی، نوذراصفهانی، تهران: غلامعلی شعبانی، ۱۳۶۴.

